

MỘT SỐ BIỆN PHÁP GIÚP HỌC SINH LỚP 12 HỌC VÀ LÀM TỐT BÀI THI TRẮC NGHIỆM KHÁCH QUAN MÔN LỊCH SỬ

Nguyễn Thị Thiên Ân

PHẦN 1: MỞ ĐẦU

1.1 Lí do chọn đề tài

Trong những năm gần đây, Bộ Giáo Dục và Đào Tạo đã và đang đẩy mạnh công cuộc đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục, nhằm đáp ứng với nhu cầu của xã hội hiện đại. Và những năm vừa qua, Bộ cũng đã chỉ đạo quyết liệt cần phải nhanh chóng chuyển đổi trong toàn bộ hệ thống giáo dục, chuyển từ cách dạy truyền thống sang phương pháp mới theo định hướng phát triển năng lực của học sinh, phát huy khả năng sáng tạo, tự học. Chuyển mạnh quá trình giáo dục từ chủ yếu trang bị kiến thức sang phát triển toàn diện năng lực và phẩm chất người học. Học đi đôi với hành; lý luận gắn với thực tiễn; giáo dục nhà trường kết hợp với giáo dục gia đình và giáo dục xã hội để đào tạo ra những công dân phát triển đầy đủ: trí- thể -mĩ cho xã hội

Vào ngày 28 tháng 9 năm 2016, Bộ GD&ĐT đã chính thức chốt phương án thi THPT quốc gia năm 2017. Kỳ thi THPT sắp tới được quy định cụ thể: các bài Toán, Ngoại ngữ, Khoa học Tự nhiên và Khoa học Xã hội thi theo hình thức trắc nghiệm khách quan; mỗi thí sinh trong cùng phòng thi có một mã đề thi riêng; thí sinh làm bài thi trên phiếu trả lời trắc nghiệm; Phiếu trả lời trắc nghiệm của thí sinh được chấm bằng phần mềm máy tính.

Chuyển đổi sang hình thức thi trắc nghiệm đối với hầu hết tất cả các môn học trong kỳ thi THPT Quốc Gia 2017 cũng nằm trong việc đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục. Việc thi trắc nghiệm khách quan đối với một số môn như: Lí, Hóa, Anh, Sinh... nó không phải là vấn đề mới vì đã áp dụng hình thức này trong các kỳ thi tốt nghiệp THPT 12 và các kỳ thi Đại học, Cao đẳng từ năm 2006. Nên học sinh thi các môn: Lí, Hóa, Anh, Sinh... đã được tiếp xúc và làm quen với cách học và cách thi theo hình thức thi trắc nghiệm khách quan. Nhưng đối với môn Lịch sử, Địa lí và Giáo dục công dân, đây thực sự là một cách mạng. Một hình thức hết sức mới mẻ vì các em học sinh lớp 12 năm học 2016- 2017 chưa có tâm thế chuẩn bị cho hình thức thi trắc nghiệm khách quan. Các em học sinh học các môn Lịch sử, Địa lí và Giáo dục công dân từ trước đến nay đã quen với cách học và cách thi tự luận nên khi chuyển sang hình thức trắc nghiệm khách quan sẽ gặp rất nhiều khó khăn. Rất nhiều học sinh cảm

thấy bờ ngõ. Các em không biết thay đổi cách học như thế nào cho phù hợp, không biết phải học như thế nào để không bị quá tải nhưng vẫn đảm bảo đầy đủ kiến thức và chọn được đáp án chính xác. Bởi vì với hình thức thi trắc nghiệm khách quan, kiến thức sẽ rất rộng, dàn trải khắp hết chương trình. Trong khi hình thức thi trắc nghiệm khách quan, đối với các môn khoa học xã hội năm nay lại là năm đầu tiên. Tài liệu, sách hướng dẫn ôn luyện, hệ thống ngân hàng câu hỏi, các đề thi mẫu hầu như chưa có hoặc có rất ít.

Trong quá trình giảng dạy và tiếp xúc với các em học sinh lớp 12, bản thân tôi đã nhận thấy được những khó khăn, vướng mắc của các em học sinh trong việc đổi mới cách học và ôn luyện môn Sử theo hình thức thi trắc nghiệm khách quan. Nhằm giúp các em giảm bớt những khó khăn trong quá trình học tập và ôn luyện môn Lịch sử, và cũng nhằm chuẩn bị thật tốt cho kì thi THPT quốc gia 2017 sắp tới. Trong quá trình giảng dạy và biên soạn câu hỏi trắc nghiệm khách quan, tôi có đúc kết được **MỘT SỐ BIỆN PHÁP GIÚP HỌC SINH 12 HỌC VÀ LÀM TỐT BÀI THI TRẮC NGHIỆM KHÁCH QUAN MÔN LỊCH SỬ.**

1.2 Mục đích nghiên cứu

Từ việc nghiên cứu, đúc kết một số biện pháp giúp học sinh 12 làm tốt bài thi trắc nghiệm khách quan, bản thân suy nghĩ và tìm ra một số biện pháp giúp học sinh có cách học phù hợp hơn, hiểu rõ hơn về phương pháp thi trắc nghiệm khách quan nhiều lựa chọn, chuẩn bị thật tốt cho kì thi THPT quốc gia 2017. Và trong quá trình tìm tòi những biện pháp giúp học sinh học tốt và làm tốt bài thi THPT Quốc Gia thì bản thân cũng tìm cách đổi mới phương pháp giảng dạy, kiểm tra đánh giá cho phù hợp với xu thế giáo dục hiện nay

1.3 Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

Đề tài nghiên cứu chủ yếu được thực hiện đối với các học sinh khối lớp 12 năm học 2016- 2017 của trường THPT Ngã Năm.

Thời gian tiến hành nghiên cứu là trong học kì 1 năm học 2016-2017

1.4 Phương pháp nghiên cứu

Trên cơ sở phương pháp luận sử học Mác- Lênin, đề tài được thực hiện dựa trên phương pháp điều tra, khảo sát thực tế, phương pháp lịch sử, phương pháp phân tích tổng kết kinh nghiệm

1.5 Tính mới của đề tài

Đề tài được thực hiện sau khi Bộ Giáo Dục và Đào Tạo chốt phương án thi THPT quốc gia năm học 2016-2017. Nhằm góp phần đáp ứng yêu cầu của việc đổi mới phương pháp dạy học, hình thức kiểm tra đánh giá theo định hướng phát triển năng lực học sinh. Giúp cho giáo viên và học sinh hiểu rõ hơn về hình thức thi trắc nghiệm khách quan nhiều lựa chọn. Từ đó định hướng tổ chức các phương pháp dạy và học thích hợp. Rèn luyện những kỹ năng làm bài thi trắc nghiệm khách quan. Với mong muốn chuẩn bị thật tốt và cải thiện điểm số môn Lịch sử trong kì thi THPT quốc gia 2017 sắp tới.

PHẦN 2: NỘI DUNG

2.1. Cơ sở lí luận

2.1.1 Khái niệm:

“Trắc nghiệm” trong Tiếng Anh có nghĩa là “test” nghĩa là kiểm tra. “Khách quan” trong tiếng Anh viết là “objective” .

Còn theo nghĩa chữ Hán, "trắc" có nghĩa là "đo lường", "nghiệm" là "suy xét", "chứng thực". “Khách quan” là “không phụ thuộc vào yếu tố chủ quan”

Như vậy trắc nghiệm khách quan đối với môn Lịch sử, là phương pháp nhằm để kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của học sinh bằng hệ thống câu hỏi trắc nghiệm khách quan mà nội dung nói về vấn đề lịch sử. Gọi là khách quan vì cách chấm và điểm số không phụ thuộc vào yếu tố chủ quan của người chấm.

2.1.2 Tầm quan trọng của việc đổi mới theo hình thức thi trắc nghiệm khách quan

Các phương pháp đánh giá kết quả học tập rất đa dạng, mọi phương pháp đều có những ưu điểm, nhược điểm của nó, không có phương pháp nào là hoàn mỹ với mọi mục tiêu giáo dục. Nhưng đứng ở góc độ nghiên cứu nội dung này. Tôi nhận thấy rằng đây là một phương pháp hết sức mới mẻ nhưng nó lại đánh giá tương đối chính xác và khách quan kết quả của học sinh. Sau đây tôi xin đưa ra một số ưu điểm của việc kiểm tra đánh giá theo hình thức trắc nghiệm khách quan:

Thứ nhất, khảo sát được số lượng lớn thí sinh, đối với những kì thi nhưng THPT quốc gia, các kì thi tuyển vào Đại học, Cao đẳng số lượng thí sinh tham dự rất đông, với các câu hỏi trắc nghiệm khách quan thì việc chấm bài cũng dễ dàng hơn, nhanh chóng hơn.

Thứ hai, câu hỏi trắc nghiệm khách quan có đáp án rõ ràng chính xác. Ngay cả người không có chuyên môn nếu có đáp án sẵn vẫn chấm được. Và đặc biệt là có thể ứng dụng kĩ thuật vào việc chấm bài- chấm bằng máy. Tránh được những nhược điểm của một bài thi tự luận là có trình trạng cùng một người chấm nhưng chấm thời điểm khác nhau thì điểm số cũng khác nhau(phụ thuộc vào tâm trạng, tình cảm, thời tiết, quan hệ....)

Thứ ba, hạn chế được tình trạng học tủ của học sinh. Bởi trong một bài thi có rất nhiều câu hỏi, và trong cùng một nội dung có thể thiết kế được rất nhiều câu hỏi và cách hỏi khác nhau. Nội dung kiến thức sẽ rộng, bao quát nên không có chuyện học sinh sẽ tủ một phần kiến thức nào đó như thi tự luận

Thứ tư, giúp phân hóa được học sinh. Bởi vì đối với những câu hỏi vận dụng, yêu cầu học sinh không chỉ thuộc bài, hiểu bài mà còn phải biết phân tích, biết liên kết, sâu chuỗi và hệ thống kiến thức mới chọn ra đáp án đúng.

Nói như thế không có nghĩa, thi theo hình thức trắc nghiệm khách quan là phương pháp tối ưu. Như đã nói ở trên, phương pháp nào cũng có những ưu nhược điểm nhất định. Nên hình thức thi trắc nghiệm khách quan nó vẫn có những hạn chế nhất định của nó. Chúng ta phải tìm hiểu và lựa chọn cách học phù hợp để rèn luyện kỹ năng làm bài theo hướng thi trắc nghiệm khách quan. Để đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục và chuẩn bị cho kì thi THPT quốc gia 2017.

2.2. Thực trạng học sinh học Lịch sử trong những năm vừa qua và thực trạng việc đổi mới đánh giá kết quả học tập, thi cử theo hình thức trắc nghiệm khách quan

2.2.1. Thực trạng học sinh học Lịch sử trong những năm vừa qua

Những năm qua chất lượng dạy và học lịch sử ở các trường phổ thông chưa đáp ứng được yêu cầu đặt ra. Đa số học sinh chưa yêu thích môn Lịch sử, tình trạng học sinh không nắm vững sự kiện lịch sử cơ bản hay nhớ nhầm sự kiện là điều dễ thấy. Tỷ lệ thi bộ môn Lịch sử của xã hội và ở trường chúng ta trong mấy năm gần đây còn thấp, tâm lý chung của các em học sinh là “ngại” và “sợ” môn Sử. Vì theo các em, môn Sử vừa khô khan, khó học, quá nhiều sự kiện, ngày tháng, rất dễ nhầm lẫn. Khó có thể học và nhớ hết.

2.2.2 Thực trạng của việc đổi mới đánh giá kết quả học tập, thi cử theo hình thức trắc nghiệm khách quan

2.2.2.1. Đối với giáo viên

Việc ra đề kiểm tra có đủ các bước theo quy trình biên soạn đề kiểm tra chưa thật sự đảm bảo. Đôi khi giáo viên chưa chú trọng đến việc biên soạn đề theo hướng khám phá và phát triển năng lực cho học sinh.

Chưa biên soạn kịp ngân hàng câu hỏi trắc nghiệm theo từng bài, từng chương cho học sinh thực hành sau mỗi bài, mỗi chương. Kinh nghiệm trong việc biên soạn

đề, ngân hàng câu hỏi trắc nghiệm còn ít, thiếu sách tham khảo nên chưa soạn được những bộ đề chất lượng và những câu hỏi mang tính phân hóa cao

2.2.2.2 Đối với học sinh

Để tìm hiểu thực trạng của việc đánh giá kết quả học tập, thi cử của học sinh theo hình thức trắc nghiệm khách quan môn Lịch sử, tôi có khảo sát 112 em học sinh lớp 12 của 3 lớp 12C1, 12C2, 12C3 ở trường THPT Ngã Năm, sau khi Bộ Giáo Dục chốt phương án thi trong kì thi THPT quốc gia 2016-2017 hồi tháng 9 năm 2016. Tôi có khảo sát 2 vấn đề sau:

Thứ nhất, mức độ hiểu biết phương pháp trắc nghiệm khách quan trong môn Lịch sử: qua kết quả điều tra cho thấy, mặc dù từ trước tới nay các em học sinh 12, chưa được thi môn Lịch sử với hình thức câu hỏi trắc nghiệm khách quan. Nhưng qua đề mẫu của Bộ Giáo Dục và Đào Tạo và thông qua các môn học khác như: Anh, Toán, Lí, Hóa... đã em học sinh cũng đã biết được về hình thức thi trắc nghiệm khách quan. Nên tỉ lệ học sinh hoàn toàn không biết về hình thức thi trắc nghiệm khách quan là 0%. 80% các em học sinh chỉ dừng lại ở mức độ biết nhưng chưa hiểu rõ về hình thức thi trắc nghiệm khách quan đối với môn Lịch sử (*phụ lục 1*)

Thứ hai, mức độ cần thiết sử dụng phương pháp trắc nghiệm khách quan trong đánh giá kết quả học tập và thi cử môn Lịch Sử: qua khảo sát có 18% học sinh cho rằng không cần thiết phải thi theo hình thức trắc nghiệm khách quan. 45% học sinh có ý kiến, thi theo hình thức trắc nghiệm khách quan hay hình thức tự luận cũng như nhau, các em chưa nhận thức được tầm quan trọng cũng như sự cần thiết là phải thay đổi hình thức kiểm tra, đánh giá, thi theo hình thức trắc nghiệm khách quan. Khoảng 18% số lượng học sinh cho rằng thi trắc nghiệm khách quan là điều cần thiết. Còn lại khoảng 19% học sinh cho rằng rất cần thiết và nên tổ chức kiểm tra đánh giá, thi theo hình thức trắc nghiệm khách quan (*phụ lục 2*)

Như vậy ta có thể thấy rằng phần đông học sinh chưa ý thức được sự cần thiết cần phải đổi mới kiểm tra, đánh giá và thi cử theo hình thức thi trắc nghiệm khách quan. Thực trạng trên cũng dễ hiểu, vì các em chưa được tiếp xúc và làm quen với hình thức thi trắc nghiệm khách quan đối với môn Lịch sử. Chưa biết được những ưu điểm của hình thức thi trắc nghiệm khách quan như thế nào. Bên cạnh đó có nhiều học sinh lại cho rằng, thi trắc nghiệm khách quan có đáp án sẵn nên không cần học bài cũng khoan được, các em còn trông chờ vào yếu tố “hên xui” khi làm bài. Chính vì

nhận thức chưa đúng nên các em ý lại. Và nguyên nhân tiếp theo là nhiều học sinh hiện nay chưa tích cực chủ động, ý thức tự học của một bộ phận học sinh rất thấp. Điều này làm cho chất lượng dạy và học bị giảm sút.

2.3. Một số giải pháp giúp nâng cao chất lượng dạy và học theo hướng rèn luyện kĩ năng làm bài thi trắc nghiệm khách quan

2.3.1 Đối với giáo viên

2.3.1.1 Đối mới phương pháp dạy học

Trong quá trình giảng dạy các khối lớp 12, ở học kì 1 năm học 2016-2017, tôi có nghiên cứu và điều chỉnh một số phương pháp dạy để hướng các em học sinh học và thi theo hình thức trắc nghiệm như sau:

Theo thông tin của Bộ giáo dục, phần lớn kiến thức của đề thi THPT quốc gia 2017 sẽ lấy từ sách giáo khoa, nên giáo viên hướng dẫn học sinh đọc thật kĩ sách giáo khoa, khai thác thông tin từ sách giáo khoa. Đồng thời hướng dẫn học sinh tìm hiểu thêm các tài liệu chính thống để các em chủ động tích lũy kiến thức

Theo xu thế ra đề của Bộ hiện nay, Bộ chú trọng những vấn đề mang tính thực tiễn. Nên giáo viên không chỉ dựa vào sách giáo khoa, chuẩn kiến thức kĩ năng, mà cần phải tìm tài liệu mở rộng, và cập nhật các thông tin xã hội liên quan để bổ sung cho học sinh.

Giảm bớt phần thuyết giảng của giáo viên, tăng cường hoạt động của học sinh. Cung cấp thông tin qua hình ảnh, âm thanh, sơ đồ, lược đồ, các đoạn clip tư liệu ngắn tái hiện lịch sử. Đẩy mạnh các hoạt động dạy học theo kiểu giải quyết vấn đề, giao nhiệm vụ về nhà hoặc hướng dẫn các em làm việc nhóm, chủ động tiếp thu kiến thức

Soạn hệ thống câu hỏi trắc nghiệm khách quan, theo từng bài, từng chương. Câu hỏi phải đảm bảo theo 4 cấp độ nhận thức: hiểu, biết, vận dụng, vận dụng cao, để học sinh biết được khả năng nhận thức của mình. Từ đó biết cố gắng phấn đấu hơn. Bên cạnh đó nó giúp giáo viên phân loại được học sinh và có biện pháp dạy phù hợp cho các đối tượng học sinh

Đẩy mạnh ôn tập từng bài, từng chương. Đối với những em học lực trung bình, giáo viên yêu cầu các em phải nắm được những “kiến thức nền” để giải quyết được những câu hỏi ở mức độ: biết, hiểu. Để các em có sức học trung bình cũng có thể đạt điểm trung bình.

Thu thập các đề thi mẫu của Bộ đề ra, hoặc dựa trên cấu trúc đề thi minh họa của Bộ giáo viên soạn một số bộ đề cho học sinh kiểm tra hoặc thi thử, cho học sinh rèn luyện kỹ năng làm bài thi trắc nghiệm khách quan.

2.3.1.2 Đổi mới phương pháp kiểm tra đánh giá

** Kiểm tra kiến thức và củng cố bài học bằng cách thiết kế các câu hỏi trắc nghiệm khách quan.*

Nếu giáo viên có sự đầu tư chuẩn bị, thiết kế tốt các câu hỏi. Thì tôi cho rằng, đây là bước được học sinh yêu thích, thu hút sự quan tâm của nhiều học sinh nhất trong một tiết học. Với hình thức này, chỉ trong một thời gian ngắn khoảng 5 phút. Giáo viên có thể đưa ra nhiều câu hỏi. Nội dung kiến thức có thể sẽ bao quát toàn bài và cũng giúp giáo viên kiểm tra được việc tiếp thu kiến thức của nhiều học sinh trong lớp học

** Giáo viên cho học sinh giải trò chơi ô chữ*

Giáo viên thiết kế trò chơi giải ô chữ giúp học sinh củng cố, hệ thống lại kiến thức. Các phần mềm trò chơi sẽ hỗ trợ âm thanh, hình ảnh sống động, thu hút sự chú ý của học sinh, tạo hứng thú trong học tập và hạn chế phần thuyết giảng của giáo viên trong các giờ ôn tập.

** Kiểm tra thường xuyên và định kì bằng hình thức trắc nghiệm khách quan*

Tăng cường kiểm tra thường xuyên và định kì bằng hình thức trắc nghiệm khách quan nhiều lựa chọn, không chỉ cho khối lớp 12 mà cho cả học sinh khối lớp 10, 11 làm quen nhằm rèn luyện kỹ năng làm bài. Khi ra đề thi soạn nhiều đề và trộn thành nhiều mã đề khác nhau. Hạn chế trao đổi trong kiểm tra, thi cử, nhằm hình thành năng lực tự học, tự lực cánh sinh trong kiểm tra.

** Kiểm tra nhanh kiến thức bằng các câu hỏi gợi mở*

Giáo viên có thể kiểm tra kiến thức bằng cách, đặt những câu hỏi gợi mở ngắn gọn, để kiểm tra nhanh kiến thức của học sinh

Ví dụ như khi kiểm tra kiến thức phần: Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên. Giáo viên đặt những câu hỏi ngắn gọn sau: *Hội VNCOMTN được thành lập ở đâu, thời gian, người sáng lập? Tổ chức cơ sở hạt nhân đầu tiên của Hội? Mục đích thành lập? Từ năm 1925-1928 Hội có những hoạt động nào? Tác dụng của phong trào “vô sản hóa”?* . Với những câu hỏi ngắn gọn trên thì giáo viên có thể khái quát được hết những kiến thức trọng tâm của phần cần kiểm tra. Học sinh chỉ cần nhớ những ý

chính, không cần phải học thuộc từng câu từng chữ, sẽ giảm bớt được tình trạng “ngán Sứ” vì dài lê thê. Và theo cách này cũng rèn luyện các em theo hình thức thi trắc nghiệm khách quan nhiều lựa chọn

2.3.2 Đối với học sinh

Các em cần có kế hoạch học tập ngay từ đầu năm. Nhiều học sinh có tâm lý đợi đến gần thi thì mới bắt đầu học, khi đó thì hiệu quả sẽ rất thấp. Vì lúc này thời gian hạn chế các em sẽ “học gấp, học vội” khó có thể học hết chương trình, dễ nhớ nhầm, nhớ sai. Hơn nữa, nếu các em có học hết thì cũng sẽ nhanh quên. Nếu học ngay từ đầu, với phương châm “mưa dầm thấm đất” thì các em sẽ trang bị đầy đủ kiến thức cho mình, tự tin hơn, vững vàng hơn trong thi cử.

Tiếp theo các em nên học theo đề cương, chủ đề, chủ điểm để các em có thể dễ dàng bao quát, hệ thống hóa kiến thức từng chương, từng bài. Và các em sẽ tránh được tình trạng nhớ nhầm những sự kiện, thời gian.

Ví dụ 1: Giai đoạn 1919- 1945 có những nội dung chính sau:

- + Phong trào dân tộc dân chủ 1919-1925
- + Phong trào dân tộc dân chủ 1925- 1930
- + Phong trào cách mạng 1930- 1935
- + Phong trào dân chủ 1936- 1939
- + Phong trào giải phóng dân tộc và Tổng khởi nghĩa tháng Tám 1939- 1945

Ví dụ 2. Đối với từng bài các em nên nắm chắc các nội dung chính. Trong bài “Phong trào dân tộc dân chủ ở Việt Nam từ 1925- 1930” có những nội dung sau:

* Sự ra đời và hoạt động của 3 tổ chức cách mạng :

- + Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên:(hoàn cảnh ra đời, hoạt động, vai trò)
- + Tân Việt Cách mạng đảng: (hoàn cảnh ra đời, hoạt động, vai trò)
- + Việt Nam Quốc dân đảng: (hoàn cảnh ra đời, hoạt động, vai trò)

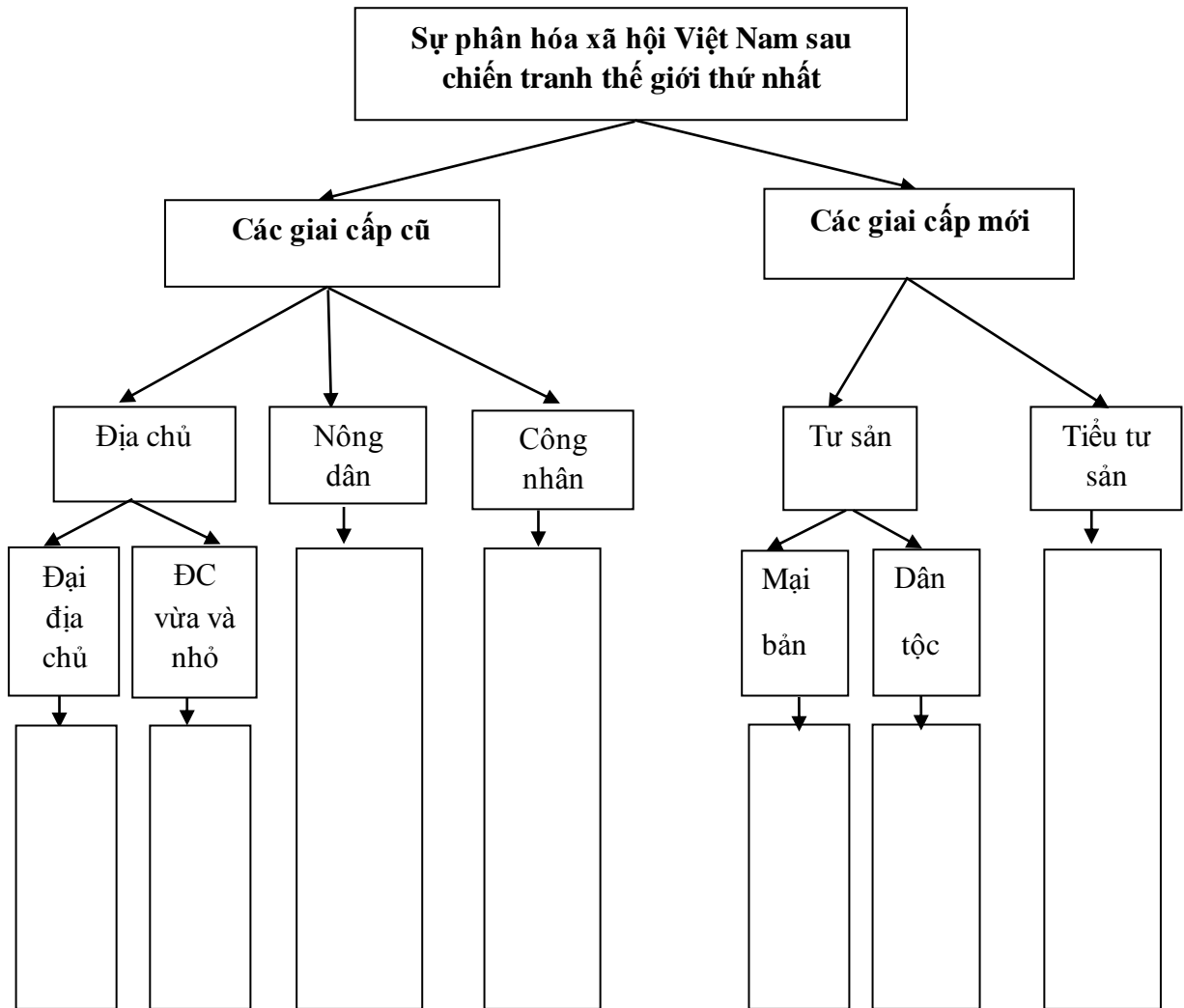
* Đảng cộng sản Việt Nam ra đời:

- + Sự xuất hiện các tổ chức cộng sản
- + Hội nghị thành lập Đảng Cộng sản Việt Nam.
- + Ý nghĩa của sự ra đời của Đảng cộng sản Việt Nam.

Trên lớp các em cần chú ý nghe giảng và ôn bài ngay sau đó. Nghe giảng giúp các em không chỉ “biết Sứ” mà còn “hiểu Sứ”. Sau mỗi bài học trên lớp, thì về nhà, các em cần ôn tập ngay. Các em cần tích cực hoạt động, phát biểu trong mỗi giờ học,

Để phát biểu ý kiến của mình thì các em đã tư duy và qua việc trình bày ý kiến của mình các em được tập diễn đạt ý kiến của mình, mỗi lần nói là mỗi lần nhớ.

Các em nên học và ôn tập bằng việc vẽ sơ đồ tư duy . Đây là một cách học rất hiệu quả, giúp các em học nhanh, khắc sâu kiến thức. Ví dụ: Để khái quát tình hình xã hội Việt Nam sau chiến tranh thế giới thứ nhất, ta có thể vẽ sơ đồ sau:

Các em có thể vận dụng những “mẹo nhỏ” để dễ nhớ và nhớ lâu. Ví dụ như khi học về các chiến dịch thì bao giờ cũng có 4 phần: hoàn cảnh, diễn biến và kết quả, ý nghĩa. Trong quá trình học bài, những số liệu, ngày tháng có thể ngẫu nhiên trùng với những con số hay ngày tháng ấn tượng với các em. Hãy gắn những nhân vật, sự kiện lịch sử đó với những nhân vật, ngày tháng ấn tượng với mình. Khi đó, sẽ tạo nên dấu ấn giúp các em nhớ lâu hơn

Biện pháp tiếp theo là các em nên “làm quen” với đề thi. Càng giải nhiều đề càng rút được kinh nghiệm và kỹ năng làm bài. Không thụ động chờ đề của giáo viên,

học sinh có thể tự theo dõi cập nhật những đề mẫu của Bộ, các đề thi thử của các trường THPT được đăng tải trên mạng về làm. Thực hiện điều này, sẽ giúp các em nhận ra cấu trúc một đề thi như thế nào để có hướng ôn tập hiệu quả. Và các em sẽ biết được khả năng học tập của mình đến đâu để có hướng điều chỉnh, bổ sung kịp thời.

2.3.3 Một số kĩ thuật giúp học sinh làm tốt bài thi trắc nghiệm khách quan môn Lịch sử

Với mục đích nâng cao hiệu quả môn Lịch sử của học sinh trong kì thi THPT quốc gia sắp tới, trong quá trình giảng dạy và biên soạn ngân hàng đề, tôi thấy có một số kĩ thuật sau để giúp học sinh làm tốt hơn bài thi trắc nghiệm khách quan:

Trước tiên khi nhận được đề thi và phiếu trả lời trắc nghiệm học sinh phải đọc kĩ yêu cầu, làm đúng theo yêu cầu và hướng dẫn để tránh những thiếu sót hay sai lầm không đáng

Thứ nhất, học sinh nên đọc sơ qua tất cả các câu hỏi, câu nào dễ, biết được đáp án chính xác thì làm trước câu đó. Không dừng lại quá lâu ở một câu nào, tránh tình trạng mất nhiều thời gian ở một câu hỏi khó mà mất cơ hội lấy điểm ở những câu hỏi khác. Vì trong thi trắc nghiệm khách quan các câu hỏi dễ và khó có số điểm bằng nhau.

Thứ hai, học sinh cần xác định đúng “từ khóa” của câu hỏi. Tìm được “từ khóa” sẽ giúp học sinh định hướng câu hỏi đang hỏi đến vấn đề gì và đáp án sẽ liên quan đến “từ khóa đó”. Tìm đúng “từ khóa” sẽ giúp các em tìm ra đáp án nhanh nhất và tránh được tình trạng nhầm lẫn

Ví dụ: Từ ngày 23- 9- 1945 đến trước ngày 6-3-1946 Đảng, Chính phủ và Chủ tịch Hồ Chí Minh thực hiện sách lược gì đối với Pháp và Tưởng?

- A. Hòa với Tưởng để đánh Pháp.
- B. Hòa với Pháp để đuổi Tưởng
- C. Hòa với Pháp và Tưởng để chuẩn bị lực lượng.
- D. Gây chia rẽ giữa Pháp và Tưởng

Đáp án đúng là đáp án A.

Cụm “từ khóa” trong câu hỏi này là “từ ngày 23- 9- 1945 đến trước ngày 6-3-1946”

Thứ ba, học sinh có thể tự đưa ra câu trả lời trước. Vì đối với những câu hỏi có 4 đáp án gần giống nhau, sẽ dễ làm học sinh rối, nếu như kiến thức không chắc. Nên

khi đọc câu hỏi xong học sinh có thể tự đưa ra đáp án của mình, sau đó coi phần đáp án xem có câu nào giống với câu trả lời của mình không.

Ví dụ: Lí luận nào sau đây đã được cán bộ của Hội Việt Nam Cách mạng thanh niên, truyền bá vào Việt Nam?

- A. Lí luận đấu tranh giai cấp
- B. Lí luận Mác Lê nin
- C. Lí luận cách mạng vô sản
- D. Lí luận giải phóng dân tộc

Đáp án đúng: D

Thứ tư, khi không tìm được đáp án đúng, hãy thử loại trừ những phương án học sinh biết nó là không đúng. Nó giúp thu hẹp được phạm vi lựa chọn và khi không còn khả năng loại trừ thì hãy dùng cách phỏng đoán, khi đó xác suất đúng cũng cao hơn. Hoặc trong trường hợp phân vân, không biết chọn phương án nào. Hãy lựa chọn đáp án đầu tiên mà các em nghĩ đến nếu như không tìm được câu trả lời chắc chắn khác

Ví dụ: Quân Trung Hoa Dân Quốc vào nước ta nhằm mục đích gì?

- A. Giải giáp khí giới quân Nhật theo sự thỏa thuận của hội nghị Ianta
- B. Giúp đỡ chính quyền non trẻ của ta
- C. Âm mưu cùng tay sai chống phá chính quyền cách mạng của ta
- D. Bắt tay với Pháp gây khó khăn cho chính quyền cách mạng nước ta

Đáp án đúng : C

Thứ năm, thi trắc nghiệm tuyệt đối không được bỏ một câu nào. Vì khi không biết học sinh hãy cứ chọn một phương án ngẫu nhiên, vẫn còn có yếu tố “hên xui”, nếu mai mắn đúng vẫn có điểm, còn nếu sai cũng không bị trừ điểm. Hoặc hãy tìm những câu trả lời có sử dụng ngôn từ quen thuộc mà học sinh đã từng được tiếp xúc hay đọc được trong các tài liệu.

Thứ sáu, phải làm chủ và phân bố thời gian làm bài hợp lý. Tranh thủ dành một ít thời gian để rà soát lại xem có bỏ sót câu nào không, hoặc trong quá trình tô có bị tô nhầm đáp án không. Hãy cẩn thận xem lại một lần nữa trước khi nộp bài.

2.4 Kết quả

Sau khi thay đổi một số phương pháp dạy học và hình thức kiểm tra đánh giá cũng như hướng dẫn 38 học sinh 12 C3 một số kĩ thuật làm bài thi trắc nghiệm khách quan. Kết quả có sự chuyển biến tích cực như sau:

Bảng 1. Phổ điểm kiểm tra, trước khi thay đổi phương pháp dạy học và hướng dẫn một số kỹ thuật làm bài thi trắc nghiệm khách quan:

Điểm	10đ- 8đ	7,5 đ- 6,5đ	6đ- 5đ	4,5đ- 3đ	2,5 đ- 0đ
Số lượng	6	16	14	2	0
Tỉ lệ	16%	42%	37%	5%	0%

Bảng 2. Phổ điểm kiểm tra, sau khi thay đổi phương pháp dạy học và hướng dẫn một số kỹ thuật làm bài thi trắc nghiệm khách quan:

Điểm	10đ- 8đ	7,5 đ- 6,5đ	6đ- 5đ	4,5đ- 3đ	2,5 đ- 0đ
Số lượng	22	12	4	0	0
Tỉ lệ	58%	32%	10%	0%	0%

Bảng 3. Bảng đối chiếu trước và sau

Lớp	Nội dung	10đ- 8đ	7,5 đ- 6,5đ	6đ- 5đ	4,5đ- 3đ	2,5 đ- 0đ
12C2	Trước	16%	42%	37 %	5%	0%
	Sau	58%	32%	10%	0%	0%

Qua bảng trên cho thấy đã có sự chuyển biến tích cực giữa trước và sau khi thay đổi phương pháp dạy và hướng dẫn 1 số kỹ thuật làm bài thi trắc nghiệm. Kết quả số lượng những học sinh đạt từ 8 điểm- 10 điểm tăng từ 16% lên 58%. Và quan trọng hơn là tỉ lệ học sinh dưới điểm trung bình đã giảm đáng kể (từ 5% giảm xuống 0%.)

PHẦN 3: KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ

3.1 Kết luận chung

Như vậy thông qua việc tìm ra những biện pháp, kỹ thuật giúp học sinh học và làm tốt hơn bài thi trắc nghiệm khách quan môn Lịch sử. Giáo viên cũng chủ động tìm tòi và thay đổi phương pháp dạy học để đáp ứng nhu cầu đổi mới giáo dục, theo hướng phát huy năng lực học sinh. Biết được quy trình soạn một đề kiểm tra theo hướng phát huy năng lực người học. Với những biện pháp trên thì kết quả điểm số môn Lịch sử ở học kì 1 năm học 2016- 2017 được cải thiện đáng kể. Tuy nhiên, trên đây chỉ là kết quả bước đầu, và tiến hành trong một thời gian ngắn và còn mang nhiều tính chủ quan. Để có kết quả lâu dài và bền vững thì còn phụ thuộc vào yếu tố, quan trọng nhất vẫn là ý thức, tinh thần tự học của học sinh.

Trong quá trình thực hiện tôi cũng nhận thấy còn có nhiều khó khăn, vì đây là năm đầu tiên áp dụng hình thức thi trắc nghiệm khách quan đối với môn Lịch sử, nguồn tài liệu tham khảo chưa có nhiều. Giáo viên chưa có kinh nghiệm, chưa được tập huấn nhiều về kỹ thuật biên soạn đề kiểm tra. Nên khi soạn ngân hàng câu hỏi cho học sinh ôn tập thì chất lượng các câu hỏi chưa cao, chưa thiết kế được nhiều câu hỏi mang tính phân hóa học sinh. Thêm nữa, đặc trưng của tổ có một mình dạy bộ môn, nên gặp khó khăn trong việc trao đổi, học hỏi kinh nghiệm chuyên môn và một mình dạy nhiều khối lớp, nên thời gian dành cho việc tự học bị hạn chế.

Với hình thức thi trắc nghiệm khách quan, học sinh không chỉ nắm kiến thức cơ bản, mà cần đọc kỹ sách giáo khoa, hiểu bài, biết liên hệ thực tế, kết nối các sự kiện, suy luận phân tích rồi lựa chọn đáp án. Nhưng vẫn còn một lượng không nhỏ học sinh chưa có ý thức tự học. Đa phần học sinh còn yếu kỹ năng phân tích, tổng hợp. Nên cả giáo viên và học sinh cần phải có những định hướng và nhận thức mới nhằm nâng cao hiệu quả của quá trình dạy và học.

Giáo viên tổ chức cho học sinh nghiêm túc ôn tập, cho nhiều dạng câu hỏi khác nhau, sưu tầm đề mẫu cho học sinh giải, hướng dẫn học sinh cụ thể những kỹ thuật khi làm bài trắc nghiệm khách quan. Học sinh cố gắng phấn đấu học tập, luyện khả năng tư duy, liên hệ, phân tích, tổng hợp. Tự mình sưu tầm và giải nhiều đề mẫu để rèn luyện kỹ năng làm bài, tích lũy kinh nghiệm, nâng cao kiến thức để có thể đạt được kết quả trong kì thi sắp tới.

3.2 Khuyến nghị

Để nâng cao hiệu quả học tập, Ban Giám Hiệu nhà trường kết hợp Ban đại diện Phụ huynh học sinh, giáo viên chủ nhiệm tăng cường công tác vận động, giáo dục tuyên truyền, nhằm nâng cao ý thức học tập của học sinh.

Hiện nay ở trường nguồn sách khoa, sách tham khảo, tranh ảnh, lược đồ, bản đồ chưa có. Nhà trường tạo điều kiện thuận lợi, hỗ trợ cho giáo viên làm đồ dùng dạy học, phục vụ việc giảng dạy.

Nhà trường tạo điều kiện cho giáo viên được tham gia đầy đủ các buổi tập huấn chuyên môn để được học hỏi và nâng cao năng lực chuyên môn.

Trên đây chỉ là ý kiến chủ quan của bản thân tôi, với năng lực có hạn và thời gian giảng dạy khối 12 còn ít. Nhất là chưa có nhiều kinh nghiệm trong việc hướng dẫn ôn thi theo hình thức thi trắc nghiệm khách quan. Nên chắc chắn những biện pháp, kĩ thuật nêu ra ở trên sẽ còn nhiều hạn chế, thiếu sót. Rất mong nhận được sự đóng góp của quý thầy cô để sáng kiến kinh nghiệm được hoàn chỉnh hơn.

Phụ lục 1

Bảng 1: Mức độ hiểu biết phương pháp trắc nghiệm khách quan trong môn Lịch sử:

STT	NỘI DUNG	SỐ LƯỢNG	TỈ LỆ
1	Hoàn toàn chưa biết	0	0%
2	Biết nhưng chưa rõ	90	80%
3	Biết rõ ràng về các hình thức trắc nghiệm	22	20%

Phụ lục 2

Bảng 2: Mức độ cần thiết sử dụng phương pháp trắc nghiệm khách quan trong đánh giá kết quả học tập và thi cử môn Lịch sử:

STT	NỘI DUNG	SỐ LƯỢNG	TỈ LỆ
1	Không cần thiết	20	18%
2	Bình thường	50	45%
3	Cần thiết	20	18%
4	Rất cần thiết	22	19%

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Tài liệu tập huấn cán bộ quản lí và giáo viên trung học phổ thông về kĩ thuật xây dựng ma trận đề và biên soạn câu hỏi kiểm tra đánh giá
2. Kỷ yếu hội nghị chuyên đề: dạy và học môn Lịch sử theo định hướng trải nghiệm khách quan